



שם ומלכות בתפילה על מעשה רפואה

א. בית יוסף אורח חיים סימן רל:ד

הנכנס להקזיז דם אומר... וכתוב בסמ"ג (עשין כז קיד ע"ג) ברוך אתה ד' רופא חולים וכ"כ הרמב"ם (פ"י הכ"א), ומשמע שהוא הדין דמזכיר מלכות. ורבינו שלא הזכיר לא שם ולא מלכות נראה שסמך על מה שכתב בסימן רי"ח שבכל הברכות צריך להזכיר שם ומלכות:

ב. טור אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן ריח

הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל... וכן בכל הברכות צריך להזכיר בהם שם ומלכות. כ"כ הרמב"ם ז"ל, לאפוקי מדברי הראב"ד ז"ל שכתב שאין צריכות שם ומלכות.

ג. בית יוסף אורח חיים סימן ריח:א

ומ"ש רבינו "וכן בכל הברכות צריך להזכיר בהם שם ומלכות," היינו לומר **דאפילו בברכות הראיה** בעינן שם ומלכות, לאפוקי מהראב"ד (בהשגותיו למאור ברי"ף מד.) שסובר דאע"ג דבשאר ברכות בעינן שם ומלכות, בברכות הראיה, כיון שאינן אלא שבח והודאה בעלמא, אין צריכות שם ומלכות...

ד. ספר תשב"ץ קטן סימן רמג

ושאלתי למהר"ם למה תפלת הדרך חותמת בברוך הואיל ואינה פותחת בברוך. ואמר לי שהוא מסמיך אותה לאחת מן הברכות הפותחות בברוך כגון לאחת מאותן ברכות של לשכוי בינה:

ה. נשמת אברהם או"ח רל (ג) pg. 212 PDF

הכנסת שם חולה לתוך ברכת רפאנו

ו. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לא עמוד א

אמר רב חייא בר אשי אמר רב אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אם בא לומר אחר תפלתו אפילו כסדר של יום הכפורים אומר.

ז. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לד עמוד א

אמר רב יהודה לעולם אל ישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות ולא בשלש אחרונות אלא באמצעיות...

ח. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ח עמוד א

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אבל אם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה אומר.

א"ר חייא בר אשי אמר רב אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אם יש לו חולה בתוך ביתו אומר בברכת חולים ואם צריך לפרנסה אומר בברכת השנים.

אמר ר' יהושע בן לוי אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אבל אם בא לומר אחר תפלתו אפילו כסדר יוה"כ אומר:

ט. משנה ברורה סימן קיט ס"ק ז "בסוף הברכה"

עיינן בפמ"ג סי' קכ"ב במ"ז שמצדד לומר דדוקא קודם שאמר בא"י אבל לאח"כ נראה דאסור (ועי"ש דאינו ברור לו דבר זה)

י. רבינו יונה מסכת ברכות דף כב עמוד ב "אע"פ"

וענין זה מתחלק לארבעה דינים חלוקים:

הא' שבברכת שומע תפלה יכול לשאול כל צרכיו בכל ענין שירצה, שברכת שומע תפלה כוללת כל הצרכים ולכך נתקנה. **והדין השני שאם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה** מעין כל ברכה וברכה אומר, ואפי' שלא יהיה לצרכו ממש מותר כיון שאומר אותן בלשון רבים. מיהו בלשון יחיד אסור לאמרו כיון שאינו אומר אותו בעבור כל ישראל והוי הפסקה. ודוקא שיכול לאמרו בלשון רבים בסוף כל ברכה וברכה, שכיון שהשלים כבר מה שתקנו חכמים לחיוב גמור אין לחוש במה שמוסיף אח"כ. אבל באמצע הברכה לא דכיון ששואל צרכי רבים באמצע הברכה נראה כמוסיף על המטבע שתקנו חכמים.

והדין השלישי הוא שאם שואל הוא צרכיו ממש כגון ששואל על חולה שיש לו בביתו שיתרפא וכיוצא בו יכול לאמרו בלשון יחיד ואפי' **באמצע הברכה**, והיינו דאמר' אם יש לו חולה בתוך ביתו אומרה בברכת החולים. ולא הזכיר בכאן בסוף הברכה אלא בברכת החולים סתם

קאמר דמשמע דאפילו באמצע הברכה יכול לשאול צרכיו כיון שצריך לו לפי שעה והוא שיאמר אותו בלשון יחיד שלא ידמה כמוסיף על המטבע שתקנו חכמים.

והדין הרביעי שבסוף התפלה בין קודם יהיו לרצון בין אחר יהיו לרצון יכול להאריך ולומר כרצונו בין בלשון יחיד בין בלשון רבים בין צרכיו ממש בין צרכי צבור.

יא. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה סימן קיט סעיף א

אם רצה להוסיף בכל ברכה מהאמצעית, מעין הברכה, מוסיף. כיצד? היה לו חולה מבקש עליו רחמים בברכת רפאנו; היה צריך פרנסה, מבקש עליה בברכת השנים.

הגה: וכשהוא מוסיף, יתחיל בברכה ואח"כ מוסיף, אבל לא יוסיף ואח"כ יתחיל הברכה (טור סי' תקס"ז).

ובשומע תפלה יכול לשאול כל צרכיו, שהיא כוללת כל הבקשות; ולהר"ר יונה, כשמוסיף בברכה מעין אותה ברכה אם מוסיף אותו בשביל כל ישראל, אומר אותו בלשון רבים ולא בלשון יחיד, ולא יוסיף אלא בסוף הברכה ולא באמצע; ואם שואל צרכיו ממש, כגון שיש לו חולה בתוך ביתו או שהוא צריך לפרנסה, יכול לשאול אפי' באמצע הברכה, והוא שישאל בלשון יחיד ולא בלשון רבים; ובברכת שומע תפלה וכן בסוף התפלה בין קודם יהיו לרצון בין אחריו יכול לשאול בין בלשון יחיד בין בלשון רבים, בין צרכיו ממש בין צרכי רבים.

הזכרת שם החולה

יב. משנה ברורה סימן קטז ס"ק ג

דרך תפלה וכו' - ויכול להתפלל על חולים ברפאנו ויאמר רפא נא פב"פ רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל וה"מ שלא בפניו אבל בפניו א"צ להזכיר שמו:

יג. נשמת אברהם או"ח קיט (א) pg. 147 PDF

יד. תלמוד בבלי מסכת שבת דף סו עמוד ב

אמר אביי אמרה לי אם כל מנייני בשמא דאימא וכל קיטרי בשמאלא.

עוד ענייני נוסח

טו. נשמת אברהם או"ח קיט (א) pg. 148-9 PDF